

۲۰۱۹/۰۱/۱۴

فهیم امین

دخالت کشورها در امور صلح، برخاسته از ضعف حکومت است

همزمان با آغاز تلاش‌ها برای گفت و گوهای صلح، بیش از ۱۰ کشور منطقه و جهان به گونه‌ای مستقیم در روش صلح افغانستان دخیل شده‌اند. آگاهان سیاسی اما در عکس‌العمل به «دخالت‌های صلح جویانه» می‌گویند، ناتوانی حکومت سبب شده است که هر کشوری به گونه‌ای جداگانه در این پروسه نقش بازی کند.

هر چند آگاهان سیاسی موقعیت ژئوپولیتیک افغانستان را دلیل اصلی تعارضات و رقابت‌های کشورهای منطقه عنوان می‌کنند، اما می‌گویند حکومت افغانستان با همکاری ایالات متحده آمریکا نتوانسته این رقابت‌ها را مدیریت کند. عمر صدر، پژوهشگر ارشد انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان روز شنبه، بیست و دوم جدی در صحبت با روزنامه ۸ صبح، گفت: «حکومت افغانستان نتوانسته منافع متعارض کشورها را در کشور مدیریت کند و این امر سبب شده است که کشورهای مختلف به گونه‌ای جداگانه خودشان را وارد این عرصه کنند و بدون در جریان گذاشتن دولت افغانستان با طالبان و مخالفان نظام کشور، گفت‌وگو کنند.» آقای صدر افزود، حکومت افغانستان و ایالات متحده آمریکا به عنوان یک طرف منازعه مسولیت دارند دیدگاه‌ها و منافع متعارض کشورهای دخیل در روند صلح را منسجم بسازند تا صلح واقعی در کشور حاکم شود.

آگاهان سیاسی همچنان می‌گویند، صلح مسالمت‌آمیز نیازمند توافق کشورهای منطقه به یک دیدگاه واحد است، در غیر آن ممکن نیست حل سیاسی برای جنگ نیابتی کشورهای منطقه در افغانستان به میان آید. در همین حال، شورای عالی صلح به عنوان مرجع مدیریت کننده روش صلح اما، تلاش‌های زلمی خلیل‌زاد، نماینده خاص ایالات متحده آمریکا برای صلح افغانستان و سفرهای منطقه‌ای محمد عمر داوودزی، نماینده خاص رییس‌جمهور غنی در امور منطقه‌ای برای صلح را به خاطر جلب دیدگاه واحد برای صلح کشور می‌دانند.

زلمی خلیل‌زاد، نماینده خاص آمریکا برای صلح افغانستان هفته گذشته چهارمین دور سفر هایش را به چین، هند، افغانستان و پاکستان آغاز کرده است. دفتر مطبوعاتی وزارت خارجه ایالات متحده آمریکا نگاشته است که آقای خلیل‌زاد در سفر اخیر خود دریافته است که تنها راه حل پایان جنگ در افغانستان اجماع منطقی است.

این در حالی است که ایالات متحده آمریکا، روسیه، چین، هند، ایران، پاکستان، ازبکستان، عربستان سعودی، امارات متحده عرب، قطر، ترکیه و شماری از کشورهای دیگر، تلاش‌های صلح جویانه‌شان را «به هدف پایان دادن به جنگ افغانستان» آغاز کرده‌اند. هر چند روشن نیست که آنها برای صلح و یا ناکام ساختن این روند تلاش‌ها را آغاز کرده‌اند، اما به باور آگاهان موقعیت جغرافیایی کشور در تقاطع غرب آسیا، جنوب آسیا و آسیای

مرکزی سبب تعارضات میان ایران با عربستان سعودی، هند با پاکستان و رقابت‌های قدرت‌های بزرگ دنیا از جمله روسیه، ایالات متحده آمریکا و چین را به بار آورده است.

از سویی هم، شماری دیگر آگاهان سیاسی تلاش‌های صلح جویانه کشورهای منطقه و جهان را در امر افغانستان ناشی از امتیاز جویی‌های آنها می‌دانند و می‌گویند در صورتی که برای این کشورها در روند صلح نقش داده نشود، آنها اخلاک‌گر این روش خواهند شد. و دیر صافی، آگاه سیاسی می‌گوید: «شماری از کشورها در بیرون کشیدن نیروهای روسیه از افغانستان همکاری داشتند و اکنون خودشان را مستحق میدانند که در قضیه صلح افغانستان نقش داشته باشند و سهم‌شان را از آن بگیرند.» به گفته آقای صافی، این کشورها معتقد اند نقش‌شان را در گذشته‌ها ادا کرده‌اند و حالا می‌خواهند سهم خود را به دست بیاورند.

این آگاه سیاسی، حکومت افغانستان را در مدیریت دامنه گسترده ای از دیدگاه‌ها و خواست‌های در تضاد با هم کشورهای دخیل در تلاش‌های صلح ناتوان دانسته، گفت: «ایالات متحده آمریکا باید با شرکای بین‌المللی روی مسأله صلح کشور به یک توافق برسد و تا زمانی که توافق و توازن قوا میان کشورهای منطقه و قدرت‌های بزرگ جهان در مسأله صلح افغانستان به میان نیاید، ممکن نیست جنگ کنونی به پایان برسد.»

با این حال، نمایندگان ولسی جرگه نیز نگرانی‌شان از آغاز روند گفت و گوهای صلح ابراز کرده‌اند. آنها در نشست روز شنبه مجلس (۲۲ جدی) تاکید کردند که دیدارهای نمایندگان کشورهای منطقه از جمله آمریکا با طالبان بدون حضور نمایندگان حکومت افغانستان از طالبان قهرمان میسازد. به باور این نمایندگان، با گذشت هر روز امیدها برای صلح، به ناامیدی بدل می‌شود.

در همین حال، اورزلا نعمت، رییس نهاد واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان با اشاره به این که کشورهای منطقه و جهان به منظور تامین اهداف استراتژیک‌شان وادار به تلاش‌ها برای آوردن صلح در افغانستان شده‌اند، گفت: «در حال حاضر تنها بحث‌ها در مورد بحث صلح صورت می‌گیرد و هیچ برنامه ای عملی برای تطبیق برنامه صلح محسوس نمی‌شود.» خانم نعمت شناسایی و مدیریت اهداف کشورهای دخیل در صلح افغانستان را با حفظ منافع استراتژیک کشور از مسوولیت‌های اساسی حکومت افغانستان میدانند و از حکومت می‌خواهد تلاش‌ها را برای کنترل و مدیریت روند صلح افزایش دهد.

مسوولان شورای عالی صلح اما تلاش‌های صلحجویانه کشورهای منطقه و جهان را به منظور تسهیل روند گفت و گوهای صلح میان حکومت و گروه طالبان مهم دانسته می‌گویند، حکومت و شورای عالی صلح از چگونگی این تلاش‌ها آگاه است. احسان‌الله طاهری، سخنگوی این شورا گفت: «هیچ کشوری مذاکرات صلح را پیش نمی‌برد، بلکه به منظور زمینه سازی و اعتماد سازی فعالیت دارند. هر گامی که توسط هر کشوری به منظور صلح افغانستان برداشته شده، در هم‌آهنگی با حکومت و شورای عالی صلح بوده است.»

پایان